Carolus Clusius college

Examenreglement Carolus Clusius College

Schooljaar 2026-2027

MAVO, HAVO, VWO

Versie: definitief
Datum: september 2026

Instemming GMR: 18 juni 2026
Instemming DMR: 24 september 2026

Een wereldschool!

Landstede Groep

Voorwoord

Beste leerling, ouder/verzorgende, medewerker en overige betrokkenen bij de eindexaminering,

In dit document is het examenreglement beschreven. In het examenreglement vind je alle spelregels die gelden bij schoolexamens en centrale examens. Daarnaast wordt uitgelegd hoe bij problemen bezwaar kan worden gemaakt. Dit examenreglement geldt voor alle afdelingen van alle leerjaren voor de VO-scholen van Landstede Groep in schooljaar 2026/2027. Omdat vanuit de wet- en regelgeving regels kunnen veranderen, wordt het examenreglement per schooljaar vastgesteld. Het is daarom belangrijk om naar het examenreglement van het huidige leerjaar te kijken. Vanwege de leesbaarheid van het document is gekozen voor de mannelijke persoonsvorm, overal waar in het document ‘hij’ staat geschreven, kan ook ‘zij’, ‘hen’ en ‘die’ worden gelezen.

Het examenreglement bestaat uit twee delen: deel A en deel B.

- Deel A is het deel wat voor alle scholen geldt van Landstede Groep. In dit deel is beschreven wat de algemene regels zijn, wat de taken van een examencommissie zijn, wat de regels en werkwijze van het centraal examen zijn en de regels zijn bij het bepalen van de uitslag, herkansing en diplomering.
- Deel B gaat over het schoolexamen, waarbij per school andere regels kunnen gelden.

Rebecca Baars-Soppe
Directeur Carolus Clusius College

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

DEEL A 5

1. Algemene bepalingen 5

1.1 Begrippenlijst 5

1.2 Examenreglement 6

1.3 Toelating tot het eindexamen 7

1.4 Afnemen eindexamen 7

1.5 Examenprogramma 7

1.6 Indeling eindexamen; profielwerkstuk 7

1.7 Mogelijkheden vakkenkeuze 8

1.8 Onregelmatigheden[2] 8

1.9 Procedure voor het indienen van klachten, bezwaar en beroep 9

1.10 Hardheidsclausule 9

2. Examencommissie 10

2.1 Taken en bevoegdheden van de examencommissie 10

2.2 Benoeming en samenstelling van de examencommissie 10

3. Schoolexamen 11

3.1 Wettelijk kader betreffende inhaal- en herkansingsmogelijkheden[3] 11

4. Centraal examen 11

4.1 Toelating tot het Centraal Examen 11

4.2 Tijdvakken en examendata 11

4.3 Verhindering deelname centraal examen 11

4.4 Regels bij het centraal examen 12

4.5 Bewaren examenwerk 12

4.6 Inzien examenwerk 13

5. Uitslag, herkansing en diplomering 14

5.1 Bepaling eindcijfer en beoordeling 14

5.2 Vaststelling uitslag 14

5.4 Bekendmaking uitslag 16

5.5 Herkansing centraal examen 16

5.6 Diploma en cijferlijst 16

5.7 Cum laude regeling 17

6. Overige bepalingen 19

6.1 Afwijking wijze van examineren 19

6.2 Spreiding voltooiing eindexamen 19

6.3. Examen op hoger niveau en terugvaloptie 20
6.4. Eindexamen in eerder leerjaar 20

DEEL B – Schoolexamen 21

7. Schoolexamen 22

7.1. Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) 22
7.2. Inrichting schoolexamen 22
7.3. Regels bij het schoolexamen 22
7.4. Beoordeling schoolexamen 23
7.5. Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen 24
7.6. Bewaren examenwerk 24
7.7. Inzien schoolexamenwerk 24
7.8. Verhindering deelname schoolexamen 25
7.9. Herkansingsregeling/herexamenregeling schoolexamen 25
7.10. Resultaten schoolexamen 26
7.11. Vrijstelling/ontheffing 27

Bijlage A Toegestane hulpmiddelen centraal examen 29
Bijlage B Keuze eindexamenvakken 31

DEEL A

1. Algemene bepalingen

1.1. Begrippenlijst

Begrip	Toelichting
Bevoegd gezag	Het College van Bestuur van Landstede Groep.
Centraal examen	Het deel van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen.
College voor toetsen en examens (CvTE)	Zelfstandig bestuursorgaan, namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland.
Commissie van Beroep	Een onafhankelijke commissie, ingesteld door het bevoegd gezag, die het beroep behandelt dat door een leerling is ingesteld tegen een uitspraak van de directeur.
CSPE	Centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma.
Deeleindexamen	Een examen in één van de door het eindexamen voorgeschreven vakken.
Digitaal examen	Een vorm van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor Toetsen en Examens beschikbaar gestelde programmatuur.
Directeur	De eindverantwoordelijke directeur of rector van een school, benoemd door het bevoegd gezag.
Eindexamen	Een afsluitend examen in de vakken die vermeld zijn in het Wet voortgezet onderwijs 2020 of naar het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en voor de meeste vakken een centraal examen.
Examencommissie	Door het bevoegd gezag benoemde commissie die verantwoordelijk is voor de borging van de kwaliteit van schoolexaminering en het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
Examendossier	Het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 3.11, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, van dat besluit, voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.
Examenstof	De stof die een leerling moet bestuderen voor een bepaald examen.
Examinator	Degene die de eindexamens afneemt.
Herkansing	Het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen.
Handelingsdeel	Van een schoolexamen is een kleine of grote opdracht die voldoende moet worden afgerond.
Inspectie	De Onderwijsinspectie, bedoeld in artikel 1b van de Wet op het onderwijstoezicht.
Kandidaat	Eenieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten.
Landstede Groep	De samenwerking tussen de volgende rechtspersonen die wordt aangeduid met “Landstede Groep”: Stichting Bestuur Landstede Groep, Stichting Landstede, Stichting Agnieten College/De Boog, Stichting Ichthus College, Stichting Vechtdal College, Stichting CVMBO Harderwijk e.o.

Begrip	Toelichting
Praktische opdrachten	Opdrachten die niet schriftelijk zijn en die dienen om vaardigheden te toetsen en worden beoordeeld met een cijfer.
Profielwerkstuk	Een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
PTA: Programma van Toetsing en Afsluiting	In dit programma staat een omschrijving van de inhoud van de toetsen, van de wijze waarop getoetst wordt, de beoordeling en de weging ervan.
School	Een van de bij Landstede Groep aangesloten VO-scholen.
Schoolexamen	Het deel van het eindexamen dat door de school opgesteld wordt en plaatsvindt op de eigen school/locatie volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting.
Examensecretaris	Het personeelslid van een school die door de directeur is aangewezen als examensecretaris.
Toets	Een toets met (digitale) schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.
MAVO / VMBO-TL	Sinds de invoering van het vmbo in 1999 is de theoretische leerweg (tl) de opvolger van de mavo. Daarom spreken veel scholen, ouders en leerlingen nog steeds over "mavo", terwijl officieel vaak "vmbo-tl" wordt bedoeld. Mavo en vmbo-tl kunnen dus als synoniemen gelezen worden.

1.2. Examenreglement

1. Het examenreglement is opgesteld met inachtneming van het Wet voortgezet onderwijs 2020 of het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Het wordt jaarlijks op voorstel van de examencommissie vastgesteld door het bevoegd gezag.
2. Deel A van het examenreglement is ter instemming voorgelegd aan de GMR van de stichting.
3. Deel B van het examenreglement is ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad van de school.
4. Het examenreglement wordt door de directeur van de school jaarlijks vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie en gedeeld met de kandidaten.
5. Iedereen die betrokken is bij de uitvoering van dit examenreglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of kan vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan.
6. In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de directeur. In voorkomende gevallen is overleg met of melding aan de inspectie verplicht.[1]
7. In geval regels van deze regeling in tegenspraak zijn met wet- en regelgeving, geldt de wet dan wel de regelgeving.

[1]Zie *Handreiking voor bestuurders: Verantwoordelijkheid in het schoolexamen* voor de handelwijze en handelingsruimte voor het bestuur bij geconstateerde onvolkomenheden.

1.3. Toelating tot het eindexamen

1. De leerlingen van de school worden door het bevoegd gezag in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, onder voorwaarden, toelaten tot het eindexamen.

1.4. Afnemen eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur wijst één of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris.
3. De taken van de examensecretaris zijn in ieder geval;
    a. Het ondersteunen van de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen;
    b. Het ondersteunen van de directeur bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
    c. Het verstrekken van overzichten van de schoolexamenresultaten;
    d. Het (samen met de directeur) tekenen van de overzichten en de eindbeoordeling van het schoolexamen;
    e. Het (samen met de directeur) vaststellen van de uitslag van het eindexamen;
    f. Het (samen met de directeur) tekenen van de diploma's en cijferlijsten.
4. De taakbeschrijving van de examensecretaris is vastgesteld door de directeur van de school.

1.5. Examenprogramma

1. Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het e, voor elk van de schoolsoorten en leerwegen examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
    a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak, en
    b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

1.6. Indeling eindexamen; profielwerkstuk

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen of uit beide. Deelname aan alle toetsen van het eindexamen is verplicht.
2. Het centraal examen kan bestaan uit een centraal schriftelijk examen, een combinatie van een centraal schriftelijk examen en een centraal praktisch examen (CSPE) en een landelijk flexibel en digitaal examen (af te leggen op de computer) dat in de plaats komt van het centraal schriftelijk examen.
3. Zie voor mogelijke toetsvormen van het schoolexamen artikel 7.2.
4. Het eindexamen havo en vmbo omvat voor kandidaten die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling.
5. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo kan, indien van toepassing, een maatschappelijke stage omvatten.
6. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg of de gemengde leerweg, omvat mede een profielwerkstuk.
7. Het profielwerkstuk in het vwo en havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
8. Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de

leerling onderwijs volgt.

9. Zie voor de school-specifieke eisen met betrekking tot de uitvoering van het profielwerkstuk en de vakken waarop het betrekking kan hebben, bijlage C.

1.7. Mogelijkheden vakkenkeuze

1. De kandidaten kiezen, rekening houdend met hoofdstuk II van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en bijlage B van dit examenreglement, in welke vakken zij eindexamen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, in de gelegenheid heeft gesteld zich op het eindexamen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit samenwerking VO-BVE van toepassing.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hen dat toestaat, in extra vakken eindexamen afleggen. Dit geldt niet voor vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van het eindexamen waarop deze extra vakken een aanvulling zijn.

1.8. Onregelmatigheden[2]

1. Wanneer er sprake is van een vermoeden van een onregelmatigheid, wordt de leerling eerst gehoord door de directeur voordat een maatregel genomen wordt. De leerling kan zich daarbij door zijn wettelijke vertegenwoordiger(s) laten bijstaan.
2. Indien een leerling zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen of deeleindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
3. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
    a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen.
    b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
    c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
    d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de leerling dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
4. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de leerling minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de leerling.
5. De leerling kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de commissie van beroep.

[2] Enkele voorbeelden van onregelmatigheden zijn: te laat komen, afwezigheid zonder geldige reden, fraude (bijvoorbeeld spieken of plegen van plagiaat), niet op tijd inleveren van een praktische opdracht, praten tijdens het examen, etc.

6. In overeenstemming met artikel 2.64 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de leerling is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de Commissie van Beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de leerling alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen of deeleindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de het tweede lid, onder e, laatste volzin. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de leerling, aan de ouders, voogden of verzorgers van de leerling indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

1.9. Procedure voor het indienen van klachten, bezwaar en beroep

1. De procedure voor de behandeling van klachten met betrekking tot het eindexamen staan beschreven in het huishoudelijk reglement van de examencommissie van de school.
2. Indien een leerling een klacht/ bezwaar heeft over een onderdeel van het eindexamen, dan dient de leerling zijn klacht/bezwaar binnen vijf dagen schriftelijk in bij de directeur, met een afschrift naar de examensecretaris.
3. De directeur hoort de leerling en de betrokken examinator/beoordelaar.
4. De directeur vraagt de examencommissie om advies over de (on)gegrondheid van het bezwaar van de leerling.
5. De directeur neemt een beslissing binnen 10 dagen na de datum van het indienen van het bezwaar.
6. Een leerling kan tegen een uitspraak van de directeur over zijn bezwaar binnen twee weken beroep aantekenen bij de Commissie van Beroep.
7. Landstede Groep heeft een apart ‘Reglement Commissie van Beroep voor Examens van Landstede Groep’, welke is gepubliceerd op www.landstedegroep.nl onder formele documenten.
8. In artikel 5 van het Reglement Commissie van Beroep voor Examens staat de procedure die kandidaten dienen te volgen voor het maken van bezwaar en beroep met betrekking tot het eindexamen dan wel ordemaatregelen.
9. In artikel 3 van voorgenoemd reglement staat de samenstelling van de Commissie van Beroep beschreven.
    a. De Commissie van Beroep bestaat uit een even aantal gewone leden en evenveel plaatsvervangende leden, een voorzitter, tevens lid, en een plaatsvervangend voorzitter.
    b. Leden (van het personeel) van het College van Bestuur/Landstede Groep, alsmede ouders/voogden/verzorgers en leerlingen/studenten/deelnemers van Landstede Groep en de vertrouwenspersoon binnen Landstede Groep kunnen geen zitting hebben in de Commissie van Beroep.
    c. De Commissie van Beroep wordt ondersteund door een secretaris die eveneens is aangewezen door het College van Bestuur.
10. Het indienen van een bezwaar of beroep kan digitaal worden ingediend bij de Commissie van Beroep voor Examens via het emailadres klachtenmeldpunt@landstedegroep.nl

1.10. Hardheidsclausule

De directeur kan, in uitzonderlijke gevallen waarin de toepassing van dit reglement tot onredelijke gevolgen leidt, besluiten een bepaling van dit reglement geheel of gedeeltelijk buiten toepassing te laten.

2. Examencommissie

2.1. Taken en bevoegdheden van de examencommissie

1. De examencommissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:
    a. het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen);
    b. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen;
    c. het behandelen van verzoeken en klachten met betrekking tot het schoolexamen;
    d. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een examenreglement en een PTA voor het bevoegd gezag.
2. De directeur stelt in een huishoudelijk reglement de werkwijze en de uitvoering van de taken en bevoegdheden vast, zoals bedoeld in het eerste lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.
3. De examencommissie stelt jaarlijks een jaarevaluatie op waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:
    a. de bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering;
    b. evaluatie van de kwaliteit van de schoolexaminering en een advies over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
4. De examencommissie verstrekt het huishoudelijk reglement en de jaarevaluatie aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van de school.
5. Als een leerling bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

2.2. Benoeming en samenstelling van de examencommissie

1. Het bevoegd gezag van Landstede Groep:
    a. stelt een examencommissie in voor elke door de school verzorgde schoolsoort of groep(en) van schoolsoorten.
    b. benoemt de leden van de examencommissie voor een looptijd van twee schooljaren.
    c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en tenminste drie leden.
3. Ten minste één lid van de examencommissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten waarvoor de examencommissie is ingesteld.
4. Leden van het bevoegd gezag worden niet benoemd tot lid van de examencommissie.
5. De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
    a. leden van het bevoegd gezag;
    b. de directeur van een school;
    c. leden van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad van de school;
    d. leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers.

3. Schoolexamen

3.1. Wettelijk kader betreffende inhaal- en herkansingsmogelijkheden[3]

1. Als een leerling om als gevolg van ziekte of een andere, van zijn wil onafhankelijke omstandigheid bij één of meer toetsen niet aanwezig is, wordt hem op een later tijdstip gelegenheid gegeven deze in te halen.
2. Deze inhaalmogelijkheid is in geen geval van invloed op het aantal herkansingsmogelijkheden dat de leerling ter beschikking staat.

[3] Artikel 2.60 Wet voortgezet onderwijs 2020

4. Centraal examen

4.1. Toelating tot het Centraal Examen

1. Een leerling mag alleen deelnemen aan het centraal examen van het vak als het bijbehorende schoolexamen volledig is afgerond vóór het eerste tijdvak van het centraal examen.
2. Voor flexibele digitale examens (BB/KB) geldt dat het schoolexamen in het betreffende vak volledig moet zijn afgerond voordat de leerling het centraal examen kan afleggen.
3. Leerlingen die niet aan deze voorwaarden voldoen, worden niet toegelaten tot het centraal examen van het betreffende vak.

4.2. Tijdvakken en examendata

1. Het centraal examen wordt in principe afgenomen in het laatste leerjaar. Een uitzondering hierop zijn de CSPE, welke ook in het voorlaatste schooljaar kunnen worden afgenomen.
2. Het centraal examen heeft een eerste, tweede en derde tijdvak. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het CvTE.
3. In afwijking van lid 2 geldt voor de CSPE en de digitale centrale examens geen eerste en tweede tijdvak, maar een door het CvTE aangewezen examenperiode.
4. De directeur stelt de kandidaten tijdig op de hoogte van de data en de tijdstippen waarop het centraal examen zal plaatsvinden.

4.3. Verhindering deelname centraal examen

1. Als een leerling om een geldige reden, beoordeeld door de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij de mogelijkheid om in het tweede tijdvak het centraal examen alsnog te voltooien. Dit voor maximaal twee toetsen per dag.
2. In afwijking van lid 1 geldt voor de CSPE en de digitale centrale examens dat de leerling op een door het bevoegd gezag bepaald tijdstip de mogelijkheid tot voltooien krijgt.
3. Als een leerling in het tweede tijdvak ook verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak of examenperiode voor het CSPE en digitale centrale examens niet kan afronden, krijgt hij de mogelijkheid om in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien.
4. De leerling meldt zich zo spoedig mogelijk via de directeur aan bij het CvTE.

5. Afwezigheid zonder geldige reden is een onregelmatigheid, waarbij de regels gelden uit artikel 1.8 uit dit examenreglement.
6. Als een leerling tijdens een centraal examen ziek wordt, wordt het protocol uit het document ‘Protocollen Centrale Examens voorgezet onderwijs’ van de VO-raad gevolgd.

4.4. Regels bij het centraal examen

1. Voor aanvang van het centraal examen worden kandidaten schriftelijk op de hoogte gesteld van regels en procedures tijdens het centraal examen.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen over de opgaven gedaan. Mededelingen van het CvTE zijn hier een uitzondering op.
3. De directeur is ervoor verantwoordelijk dat er voldoende toezicht is bij het centraal examen. Tijdens het centraal examen wordt door één van de toezichthouders een proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal wordt samen met het gemaakte examenwerk na afloop van de zitting ingeleverd bij de examensecretaris of de schoolleiding.
4. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De eindtijd blijft gelijk aan de oorspronkelijke eindtijd.
5. Het centraal examen mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd tekeningen en grafieken).
6. Tassen, jassen e.d. moeten buiten het lokaal waar de examens plaatsvinden (hierna: “de examenruimte”) blijven.
7. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (zoals smartphones, laptops of tablets) en horloges mee te nemen de examenruimte in. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd. Zie voor een overzicht van de toegestane hulpmiddelen, bijlage A.
8. Een leerling mag niet zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit de examenruimte gaan.
9. Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, de examenruimte niet eerder verlaten dan vanaf één uur na de opening van het centraal examen.
10. Gedurende het laatste kwartier van het centraal examen verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte.
11. Alle aan de kandidaten voorgelegde opgaven en (klad)papieren voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van het centraal examen.
12. De leerling levert zijn/haar werk in bij één van de toezichthouders, die het tijdstip van inname noteert op het proces-verbaal. Aan het eind van de examenzitting controleren de toezichthouders of het werk van alle kandidaten ingenomen is.
13. Gemaakt werk dat de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden ingeleverd. Het mag niet meer door de examinator(s) worden ingenomen.
14. Een leerling, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de zaal heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de examenruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
15. Deelname aan het centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

4.5. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen wordt ten minste 6 maanden na uitslagbepaling bewaard door de directeur.
2. Een door de directeur en de examensecretaris ondertekend exemplaar van de opgave wordt ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag

bewaard blijft in het archief van de school.

4.6. Inzien examenwerk

Het (digitale) schriftelijk werk van het centraal examen kan met toestemming van de directeur door de leerling worden ingezien.
Een leerling heeft volgens de privacywetgeving (AVG) recht op een kopie van het eigen gemaakte en nagekeken examenwerk (SE en CE), wanneer hier persoonsgegevens op staan.
De inzage vindt uitsluitend plaats na expliciete toestemming van de directeur of de examensecretaris (namens de directeur).
Tijdens de inzage is altijd een door de school aangewezen medewerker aanwezig; de examinator of eerste corrector is hierbij niet aanwezig.

Tijdens de inzage van schriftelijk examenwerk:

- mag de leerling inzage krijgen in het eigen werk, de toegekende scores en het bijbehorende correctievoorschrift;
- mag de leerling aantekeningen maken op een afzonderlijk vel papier;
- mogen geen foto's, video-opnamen of andere digitale registraties van het inzagemateriaal worden gemaakt;
- mogen geen digitale hulpmiddelen worden meegenomen in de inzageruimte;
- mogen geen wijzigingen of markeringen worden aangebracht in het examenwerk.

Het originele examenwerk blijft eigendom van de school en mag niet worden meegenomen buiten de voor het inzien aangewezen ruimte.
Voor digitale flexibele centrale examens waarvoor geheimhouding van de opgaven geldt, kunnen aanvullende beperkingen van toepassing zijn conform de landelijke richtlijnen.

Het originele examenwerk blijft eigendom van de school en mag niet worden meegenomen buiten de voor het inzien aangewezen ruimte.

Indien de leerling meent dat er sprake is van een aanwijsbare fout in de beoordeling, kan hij dit schriftelijk en gemotiveerd melden bij de directeur. De school volgt hierbij de geldende landelijke procedure voor geschillen bij de scorevaststelling.

5. Uitslag, herkansing en diplomering

5.1. Bepaling eindcijfer en beoordeling

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak dat wordt afgesloten met een centraal examen op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het
centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.
3. Als een vak alleen een schoolexamen kent, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

5.2. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de examensecretaris stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 5.3 uit dit examenreglement.
2. Indien dat nodig en mogelijk is om de leerling te laten slagen, betrekken zij van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen echter een eindexamen te vormen als bedoeld in hoofdstuk II van het Wet voortgezet onderwijs 2020.

5.3. Uitslagregels

vmbo

1. De leerling die eindexamen van een leerweg in vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
    a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
    b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
    c. hij onverminderd onderdeel b:
        i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
        ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
        iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
    d. hij voor geen van de onderdelen genoemd in artikel 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
    e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald;
    f. hij het loopbaandossier heeft gemaakt volgens het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) van de school; als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald. In aanvulling op het eerste lid wordt in vmbo gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak (combinatiecijfer). De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4 van dit examenreglement.

2. In aanvulling op het eerste lid geldt tevens dat in vmbo bb/kb het combinatiecijfer van de vier beroepsgerichte keuzevakken in de slaag- / zakregeling ten allen tijde meetelt als één cijfer (combinatiecijfer). De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4 van dit examenreglement.
3. In afwijking van het eerste lid, is de leerling die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de Wet op het voorgezet onderwijs geslaagd indien:
    a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft;
    b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
    c. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.

    Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 2.103 van de Wet voortgezet onderwijs 2020, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.
4. Voor leerlingen die het praktijkgerichte vak als examenvak volgen bij gl/tl: het praktijkgerichte vak wordt afgesloten met een schoolexamen. In het praktijkgerichte vak doet de leerling geen centraal examen.
    Het praktijkgerichte vak telt mee in de slaag-zakregeling. Het is één van de vakken die meetelt voor het diploma. Het schoolexamenresultaat is opgebouwd uit de verschillende beoordelingen binnen het praktijkgerichte vak. Het schoolexamenresultaat is daarmee ook het eindcijfer en telt mee voor de vaststelling van de uitslag.
    Het cijfer telt niet mee in de zogenaamde 5,5-regeling. Die regel bepaalt dat de leerling voor alle vakken waarin centrale examens wordt gedaan een 5,5 of hoger moet hebben gehaald. Het praktijkgerichte vak wordt echter met een schoolexamen afgesloten, waardoor deze regel niet geldt.
    In het PTA staat of onderdelen van het praktijkgericht programma herkanst kunnen worden.

havo en vwo

5. De leerling die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
    a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
    b. hij: voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak/de andere vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    c. hij onverminderd onderdeel b:
        i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
        ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
        iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
        iv. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
    d. geen van de eindcijfers van de vakken die gezamenlijk het combinatiecijfer vormen lager is dan 4.
    e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk

profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

6. Bij de uitslagbepaling volgens het vierde lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak (combinatiecijfer), voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan onder de voorwaarden zoals genoemd in artikel 3.34 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 toevoegen: literatuur, ANW, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4.

5.4. Bekendmaking uitslag

1. Zodra de uitslag volgens artikel 5.2 is vastgesteld, maakt de directeur deze samen met de eindcijfers schriftelijk aan iedere leerling bekend, onder mededeling van wat in artikel 5.5 staat vermeld. De in de eerste zin bedoelde uitslag is de definitieve uitslag als artikel 5.5, eerste lid, van dit examenreglement niet wordt toegepast.

5.5. Herkansing centraal examen

1. De leerling heeft het recht om voor één vak van het eindexamen waarin hij al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of, indien artikel 4.2.3. van toepassing is, derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen. Bij het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg heeft de leerling het recht, bedoeld in de eerste zin, om ook het CSPE te herkansen. De herkansing van het CSPE bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer onderdelen daarvan. De leerling heeft het recht, bedoeld in de eerste volzin, alleen indien op grond van artikel 5.4. de eindcijfers zijn bekendgemaakt.
2. De leerling meldt bij de directeur schriftelijk dat hij gebruik wil maken van de recht op herkansing zoals beschreven in het eerste lid. Dit dient gedaan te worden vóór een door de directeur te bepalen dag en tijdstip.
3. Het hoogste van de cijfers gehaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld volgens de uitslagregels en wordt deze schriftelijk aan de leerling meegedeeld.
5. Het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De leerling die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

5.6. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke leerling een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
    a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
    b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
    c. voor vmbo het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk,
    d. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding in vwo en havo,
    e. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg in vmbo,
    f. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien:
        i. de maatschappelijke stage is beoordeeld met «voldoende» of «goed»;
        ii. deze tenminste de duur heeft gehad van 30 uren,
    g. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 3.34 en 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020,
    h. de uitslag van het eindexamen.

i. het cijfer voor het schoolexamen rekenen voor kandidaten zonder het vak wiskunde wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde leerling een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is in elk geval de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
3. Indien een leerling in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de leerling daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. De directeur en de examensecretaris tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
5. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen leerling die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
    a. het vak of de vakken waarvoor de leerling een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
    b. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met “goed” of “voldoende”.

5.7. Cum laude regeling

1. Een leerling is cum laude geslaagd voor het eindexamen vwo als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
        i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en de vakken van het profieldeel, en
        ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
    b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond artikel 4.3.
2. Een leerling is cum laude geslaagd voor het eindexamen havo als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
        i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en de vakken van het profieldeel, en
        ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
    b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 4.3.
3. Een leerling is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
        i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
        ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
    b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 5.3 van dit examenreglement.
4. Een leerling is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
        i. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
        ii. het eindcijfer berekend op grond van artikel 5.3 van dit examenreglement, en
    b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken

die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 5.3.

5. Een leerling is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
        i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
        ii. het algemene vak uit het vrije deel of het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en
    b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 5.3.

6. Overige bepalingen

6.1. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een leerling met een beperking het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die leerling. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, onder voorwaarde dat aan de overige bepalingen van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en de Wet voortgezet onderwijs 2020 wordt voldaan. De directeur doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
    a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
    b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
    c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een leerling die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
    a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
    b. het vak Nederlandse taal;
    c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt melding gedaan aan de inspectie.

6.2. Spreiding voltooiing eindexamen

1. Als een leerling door langdurige ziekte of bijzondere, van de wil van de leerling onafhankelijke omstandigheden, niet in staat is geweest om het onderwijs in alle eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, kan het bevoegd gezag, de inspectie gehoord, toestaan dat een leerling het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daaropvolgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een leerling die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Artikel 5.5, eerste tot en met het vierde lid, is van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen. Het in dat artikel bedoelde recht ontstaat in het eerste schooljaar nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

4. De directeur en de secretaris stellen op verzoek van de leerling de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 4.3.

6.3. Examen op hoger niveau en terugvaloptie

1. De directeur kan kandidaten de mogelijkheid bieden om één of meer vakken op een hoger niveau te volgen en af te sluiten in plaats van het niveau van de eigen leerweg. Kandidaten doen éénmaal centraal examen voor het betreffende vak. Dat wil zeggen dat ze één vak niet gelijktijdig op twee niveaus af kunnen sluiten.
2. Het niveau waarop in een vak centraal examen wordt afgelegd, is bepaald op het moment dat de school het schoolexamencijfer verstrekt aan de DUO. Voor het bepalen van het eindcijfer gelden alle regels van het overeenkomstige vak uit het hogere niveau.
3. Het diploma wordt bepaald door de vakken van het laagste niveau. Vakken die op een hoger niveau zijn afgesloten worden vermeld op de cijferlijst.
4. Wanneer een examen op een hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving niet of niet naar tevredenheid gehaald wordt in het eerste tijdvak, kan een leerling alsnog centraal examen afleggen op het niveau van die schoolsoort of leerweg. Deze mogelijkheid tot terugval wordt niet als een herkansing gezien, het recht op herkansing vervalt niet. Als er gekozen is voor het gebruik maken van de terugvaloptie, dan telt dat cijfer mee bij de uitslagbepaling. Het resultaat van het schoolexamen dat behaald is op het hogere niveau blijft staan en wordt onveranderd overgenomen als schoolexamencijfer van het eigen niveau.

6.4. Eindexamen in eerder leerjaar

1. In afwijking van artikel 4.1.2, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. Artikel 5.4 is bij deelname in een eerder leerjaar ook van toepassing.
4. Als het eerste lid wordt toegepast, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het CvTE.
5. Als een leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

DEEL B – Schoolexamen

Carolus Clusius College

7. Schoolexamen

7.1. Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een PTA vast, dat in elke geval betrekking heeft op het huidige schooljaar.
2. In het PTA staat per vak aangegeven:
    a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
    b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
    c. de wijze waarop het schoolexamen wordt afgenomen
    d. de periodes waarin het schoolexamen wordt afgenomen,
    e. welke toetsen van het schoolexamen te herkansen zijn,
    f. wat de weging van een toets is binnen het schoolexamen van een vak,
    g. de berekening hoe het cijfer voor het schoolexamen van een vak tot stand komt.
3. Het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en via www.hetccc.nl aan de kandidaten gegeven.
4. Als het schoolexamen een praktische opdracht is, moet dit verplicht voor of op de deadline ingeleverd zijn.

7.2. Inrichting schoolexamen

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier.
2. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin de leerling examen aflegt en wordt ingericht volgens hetgeen per vak in het PTA is aangegeven.
3. Kandidaten zonder het vak wiskunde leggen een schoolexamen rekenen af. Dit schoolexamen wordt in het laatste schooljaar afgelegd. De inrichting staat opgenomen in het PTA.
4. Het schoolexamen begint voor het mavo in leerjaar 3, voor het havo in leerjaar 4 en voor het vwo in leerjaar 4 of 5 en wordt volledig afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen, bedoeld in artikel 4.2.2.
5. De vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, moeten voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen zijn afgesloten.
6. De directeur kan een leerling die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
7. Het schoolexamen kan bestaan uit een: schriftelijke toets, handelingsdeel praktische opdracht, mondelinge toets, presentatie, open boek toets, handelingsdeel.
8. Deelname aan het centraal examen is pas mogelijk, als zowel de becijferde als niet-becijferde onderdelen van alle vakken van het schoolexamen zijn afgerond. Ook alle handelingsdelen moeten uiteindelijk beoordeeld zijn met een voldoende of goed.

7.3. Regels bij het schoolexamen

1. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten met een te-laat-briefje. De eindtijd van de toets blijft gelijk aan de oorspronkelijke eindtijd. Als een leerling na een half uur te laat komt geldt dit als verhindering, hiervoor gelden de regels uit artikel 7.8.
2. Wanneer een deadline van een praktische opdracht of profielwerkstuk etc. wordt overschreven geldt dit als een onregelmatigheid (zie artikel 1.8). Hierdoor kan de praktische

opdracht of profielwerkstuk etc. niet beoordeeld worden. De directeur is bevoegd tot en besluit over het opleggen van een maatregel zoals benoemd in 1.8 van dit reglement.

3. De vakdocent bewaart het (digitale) werk van de leerling.
4. Digitaal gemaakte toetsen worden geprint of opgeslagen en bewaard door de vakdocent.
5. De vakdocent meldt tijdig via het pta aan de leerling welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij een schoolexamen.
6. De leerling schrijft tijdens een toets met pen; het is niet toegestaan om de toets met potlood te maken. Wel is het toegestaan om grafieken en dergelijke met potlood te maken. Uitwisbare pennen zijn niet toegestaan.
7. Tassen, jassen, etuis e.d. mogen niet in de examenruimte aanwezig zijn.
8. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (w.o. mobieltjes) mee te nemen de examenruimte in, ook een horloge is niet toegestaan. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen kunnen voorafgaand aan het examen worden gecontroleerd.
9. De opgaven en uitwerkingen van een toets voor het schoolexamen worden door de leerling ingeleverd bij de aanwezige surveillant.
10. De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden gesloten. Indien het werk uit meerdere papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.
11. Een leerling, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de examenruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
12. Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, de examenruimte niet eerder verlaten dan vanaf één half uur na de opening van de zitting.
13. Gedurende de laatste 10 minuten van de zitting verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte
14. Deelname aan enige toets van het schoolexamen betekent, dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.
15. Wanneer bij het inleveren van een praktische opdracht (PO) een vermoeden bestaat van een onregelmatigheid, waaronder mogelijk ongeoorloofd gebruik van AI, treedt het volgende protocol in werking:
    a. De vakdocent constateert een vermoeden van een onregelmatigheid.
    b. De vakdocent meldt dit bij de examensecretaris en licht de aanleiding schriftelijk toe.
    c. Na overleg tussen vakdocent en examensecretaris ontvangt de leerling (en bij minderjarigheid de ouders/verzorgers) een schriftelijke melding. Hierin worden de concrete aanwijzingen voor het vermoeden van de onregelmatigheid beschreven.
    d. De leerling krijgt de gelegenheid zich te verweren in een gesprek met de directeur. De leerling kan daarbij onder andere de volgende stukken aanleveren:
        i. het gebruikte bronmateriaal;
        ii. conceptversies, notities, versiegeschiedenis of andere documenten die inzicht geven in het ontstaansproces;
        iii. een schriftelijk verweer.

    e. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt en toegevoegd aan het dossier in Magister.

    f. De directeur beoordeelt het dossier en bepaalt, indien sprake is van een onregelmatigheid, de sanctie conform artikel 1.8.3.

7.4. Beoordeling schoolexamen

1. De cijfers voor toetsweektoetsen uit het schoolexamen worden gegeven in een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0. Deze cijfers worden zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk na twee schoolweken via Magister aan de leerling bekend gemaakt. Via de vakdocent kan

een leerling tot uiterlijk twee schoolweken na bekend maken van de uitslag schriftelijk aangeven of het cijfer correct in Magister is verwerkt.

2. De berekening van het eindcijfer van het schoolexamen staat per vak aangegeven in het PTA. Het eindcijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
    - Als in een vak geen centraal examen wordt afgelegd dan is het schoolexamencijfer het eindcijfer voor het eindexamen. Is dit eindcijfer niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma minder dan 45 zijn, naar beneden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven afgerond. Bijvoorbeeld: 5,44 wordt een 5 en 5,46 wordt een 6.
    - Als in een vak ook centraal examen wordt gedaan, wordt het cijfer van het schoolexamen afgerond op 1 decimaal. Is het tweede decimaal een cijfer van 1 t/m 4, dan wordt het naar beneden afgerond, is het een cijfer van 5 t/m 9 dan wordt het naar boven afgerond.
      Bijvoorbeeld: 5,44 wordt een 5,4 en een 5,45 wordt een 5,5
3. In afwijking van het eerste lid, worden de kunstvakken (mavo) en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijke deel van elk profiel, beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en gebeurt op basis van het voldoende afsluiten van de betreffende vakken, zoals blijkt uit het examendossier.
4. In afwijking van het eerste lid wordt voor het mavo het profielwerkstuk beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkt uit het examendossier. Het profielwerkstuk in het mavo wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren.
5. Het combinatiecijfer voor het vwo en havo bestaat uit het rekenkundige gemiddelde van de vakken maatschappijleer, ckv, godsdienst, en het profielwerkstuk. Elk van deze cijfers telt even zwaar mee. Geen van deze vakken mag een (afgerond) cijfer hebben lager dan een 4. Bij de uitslag- bepaling wordt het combinatiecijfer beschouwd als het cijfer van één vak.

7.5. Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen

1. Voor de start van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de gemandateerde teamleider(s) een overzicht met daarin, voor zover van toepassing:
    a. de behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
    b. de cijfers die de leerling heeft behaald voor het schoolexamen;
    c. de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
    d. de beoordeling van het profielwerkstuk in het mavo.
2. De directeur of de gemandateerde teamleider de examensecretaris tekenen voor verstrekking van dit overzicht.
3. De leerling tekent voor ontvangst van dit overzicht.

7.6. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het schoolexamen wordt ten minste 6 maanden na uitslagbepaling bewaard door de directeur of docent.

7.7. Inzien schoolexamenwerk

1. De leerling heeft het recht het gemaakt en beoordeelde schoolexamenwerk in te zien. De inzage vindt plaats op een door de school vastgestelde wijze. Tijdens de inzage kan de leerling het eigen werk, de beoordeling en de gehanteerde beoordelingscriteria zien.

2. Als door het inzien van het schoolexamenwerk blijkt dat er een verkeerd aantal punten is toegekend, worden de examensecretaris hiervan direct op de hoogte gesteld door de vertegenwoordigers van de school welke bij het inzien aanwezig waren. Deze vertegenwoordigers doen geen uitspraak over het gevolg van de constatering dat er mogelijk een onjuiste score is toegekend. Bij het inzien kan worden ontdekt dat een score zowel te hoog als te laag is vastgesteld, waardoor een cijfer als gevolg daarvan zowel naar boven als naar beneden kan worden bijgesteld.
3. Een leerling heeft volgens de privacywetgeving AVG recht op een kopie van het eigen gemaakte en nagekeken examenwerk (SE + CE) wanneer hier persoonsgegevens op staan. Dit kan pas nadat elke leerling uit de laag het werk heeft gemaakt. Inzien van het gemaakte werk kan daarvoor wel.

7.8. Verhindering deelname schoolexamen

1. Als een leerling door ziekte, buitengewone omstandigheden of overmacht niet in staat is aan een onderdeel van het SE deel te nemen of een werk tijdig in te leveren, meldt hij of bij minderjarigheid zijn ouders/verzorgers dit zo spoedig mogelijk tot uiterlijk vóór de start/deadline van het SE onderdeel aan de examensecretaris. Dit kan door te bellen naar de receptie: 088 8507500.
2. Binnen twee werkdagen na de in het eerste lid genoemde melding sturen de ouders/verzorgers/voogden van de leerling een door hen ondertekende verklaring met toelichting van de reden van verhindering aan de examensecretaris. Als een leerling om een geldige reden – beoordeeld door de directeur – bij één of meer toetsen niet aanwezig is, wordt hem op een later tijdstip gelegenheid gegeven deze in te halen tijdens de eerstvolgende inhaalmogelijkheid. Deze inhaalmogelijkheid is in géén geval van invloed op het aantal herkansingsmogelijkheid dat de leerling ter beschikking staat (zie artikel 3.1).
3. Afwezigheid zonder geldige reden is een onregelmatigheid, waarbij de regels gelden uit artikel 1.8 uit dit examenreglement.
4. Als een leerling tijdens een toets van het schoolexamen ziek wordt dan volgen wij de procedure zoals is omschreven in 4.3.6. (deel A).
5. Tijdens het inhaalmoment behoudt de school zich het recht voor om meer dan twee toetsen in te plannen.

7.9. Herkansingsregeling/herexamenregeling schoolexamen

1. De leerling die aan de herkansing voor enig schoolexamen wenst deel te nemen, dient daartoe zich in te schrijven via Magister voor de gestelde deadline.
2. De herkansing heeft dezelfde vorm en lengte en omvat dezelfde leerstof als de toets waarvoor de herkansing is aangevraagd.
3. De herkansing vindt plaats op een door de directeur vast te stellen datum en tijdstip.
4. Alleen toetsweektoetsen zijn herkansbaar, andere onderdelen (zie artikel 7.2.7) zijn niet herkansbaar. Ook de luistertoetsen zijn niet herkansbaar
5. Als de leerling om (on)geldige reden (zie artikel 7.8) verhinderd is deel te nemen aan de door hem aangevraagde herkansing, vervalt het recht op herkansing. Het resultaat dat hij voor de oorspronkelijke toets behaalde wordt definitief.
6. De leerling, die met geldige reden (ziekte of een andere van zijn/haar wil onafhankelijke omstandigheid) afwezig is geweest tijdens één of meer toetsen, haalt deze toets(en) zo spoedig mogelijk en uiterlijk vóór de eerstvolgende herkansingdag in.
7. Van de resultaten die de leerling heeft behaald voor de oorspronkelijke toets en de herkansing, wordt de hoogste beoordeling vastgesteld als definitief resultaat.
8. In het examenjaar zijn drie toetsperiodes; elke toetsperiode wordt afgesloten met een toetsweek waarin de behandelde stof wordt getoetst.

9. Het aantal herkansingen is als volgt:
   Voorexamenklassen (mavo-3, havo 4, vwo 4 en 5):

Moment:	Tot en met toetsperiode 3	In periode 4
	Geen herkansingen	2 herkansingen. Keuze uit periode 1-2-3 Niet twee keer hetzelfde vak

   Examenklassen:

Moment:	Na periode 3	(Na tijdvak 1)
	2 herkansingen. Keuze uit periode 1-2-3 Niet twee keer hetzelfde vak	(1 herkansing Centraal Examen)

10. Een inhaaltoets mag herkanst worden indien deze herkansbaar is in het PTA.
11. Als er in een periode geen gebruik gemaakt wordt van het recht op herkansen, vervalt die herkansing.
12. Het bevoegd gezag kan bepalen dat de leerling die eindexamen of deeleindexamen in het mavo aflegt, voor één of meer vakken het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het bevoegd gezag verleent dit recht in elk geval voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de mavo leerwegen, indien de leerling voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma.

7.10. Resultaten schoolexamen

1. Leerlingen mavo en havo worden vrijgesteld van de lessen rekenen (RT2F/RT3F) pas als het eindcijfer een 6 is of hoger. Meer informatie staat in het betreffende vak-PTA van het vak rekenen.
2. De resultaten van het schoolexamen komen te vervallen als de leerling niet wordt bevorderd. Voor vakken die in enig leerjaar, niet zijnde het laatste leerjaar, enkel door schoolexamens geheel worden afgesloten, geldt dat de resultaten gehandhaafd mogen blijven, indien het resultaat 6.5 of hoger is en de leerling daarvoor schriftelijk kiest.
3. Resultaten van (onderdelen van) examenvakken afgesloten in de voorexamenjaren behouden hun geldigheid voor gezakte kandidaten.
4. In het voorexamenjaar geldt voor alle vakken dat de sectie bepaalt of de handelingsdelen of praktisch opdrachten geheel of gedeeltelijk moeten worden overgedaan. Hierover wordt overlegd met de teamleider om te grote verschillen tussen overeenkomstige vakken (bijvoorbeeld binnen een profiel) te voorkomen. In uitzonderlijke kan de directeur anders beslissen.
5. Alle resultaten van het schoolexamen behaald in het derde leerjaar (mavo), komen te vervallen als de leerling niet wordt bevorderd tot het vierde leerjaar, behalve voor de vakken waar een vrijstelling voor wordt verleend (zie artikel 7.11). Voor havo geldt dit voor leerjaar vier en voor het vwo voor leerjaar vier (Als niet over naar jaar vijf). Als een vwo-leerling niet bevorderd wordt van leerjaar vijf naar leerjaar zes, vervallen de examenresultaten van leerjaar vijf, maar niet die van leerjaar vier.
6. Kandidaten mavo, havo of vwo kunnen, indien zij niet geslaagd zijn, vrijstelling krijgen voor het volgen van lessen in vakken die deel uitmaken van het combinatiecijfer of voor vakken die niet worden afgesloten met een centraal examen, bijvoorbeeld BSM of (PVTT mavo). Er kan ook een vrijstelling gegeven worden voor het profielwerkstuk, als dit met een voldoende (cijfer) is afgerond. De behaalde resultaten worden meegenomen naar het examen. Aan het begin

van een schooljaar worden de gezakten uitgenodigd door de leerlingcoördinator. In goed overleg wordt bepaald of het zinvol is bepaalde vakken over te doen. Kiest de leerling ervoor het vak over te doen dan vervalt de mogelijkheid reeds behaalde cijfers uit het eerste examenjaar weer in te zetten als de cijfers in het tweede jaar tegenvallen.
NB: Alle leerlingen volgen (nogmaals) het vak lichamelijke opvoeding.
In uitzonderlijke gevallen kan de directeur anders beslissen.

7. Aan alle andere onderdelen van het eindexamenjaar, waar dus geen vrijstelling voor is gegeven, neemt een leerling die niet geslaagd is opnieuw deel, ongeacht de reeds eerder behaalde resultaten. Deze komen te vervallen. In uitzonderlijke gevallen kan de schooldirecteur anders beslissen.
8. De resultaten betreffende het schoolexamen, behaald in enig leerjaar, worden zowel aan de leerling als aan zijn ouders/verzorgers bekend gemaakt.
9. Voor de leerling die tot een leerjaar, waarover zich het schoolexamen uitstrekt, wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds schoolexamentoetsen zijn afgenomen, stelt de examensecretaris een persoonlijk PTA vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de leerling.

7.11. Vrijstelling/ontheffing

i. Het bevoegd gezag van een school kan een leerling ontheffing (Bijv. een leerling met een langdurige lichamelijke beperking die niet in staat is om lichamelijke opvoeding te volgen) verlenen voor het volgen van vakken zoals beschreven in artikel 3.42 en 3.43 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
   a. Bij een niet-objectief waarneembare handicap of belemmering is een deskundigenverklaring vereist.
   b. Bij een objectief waarneembare beperking is een deskundigenverklaring niet nodig.

   Het bevoegd gezag meldt verleende ontheffingen aan de Inspectie van het Onderwijs, inclusief de gronden van de ontheffing.

ii. Vrijstelling: Een leerling kan vrijstelling krijgen van een vak of onderdeel van het curriculum op basis van eerder behaalde resultaten of specifieke omstandigheden.

iii. Vrijstellingen (Bijv. en leerling die al een havo-diploma heeft behaald en daarna vwo volgt, kan vrijstelling krijgen voor maatschappijleer, Godsdienst en culturele en kunstzinnige vorming op het vwo) worden verleend op basis van artikel 2.8(vwo), 2.14 (havo) en 2.32 (mavo) van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

iv. Registratie: alle verleende vrijstellingen en ontheffingen worden geregistreerd in het leerlingendossier en zijn inzichtelijk voor het bevoegd gezag

v. Via de procedure die te vinden is op www.hetccc.nl kan een leerling aanspraak maken op ontheffing of vrijstelling.

vi. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de leerling vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
   a. indien het betreft het eindexamen vwo of het eindexamen havo:
      i. de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de leerling het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
      ii. de vakken maatschappijleer en culturele en kunstzinnige vorming waarvoor de leerling bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, worden niet vermeld op de cijferlijst;

iii. vakken waarvoor de leerling is vrijgesteld op grond van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
iv. vakken waarvoor de leerling bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen mavo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
v. vakken waarvoor de leerling bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen mavo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 2.10 tot en met 2.12, van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
vi. andere vakken waarvoor de leerling vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer;

b. indien het betreft het eindexamen mavo:
i. de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans, drama en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de leerling het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
ii. vakken waarvoor de leerling is vrijgesteld op grond van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
iii. vakken waarvoor de leerling bij het eindexamen mavo voor zover het betreft de theoretische leerweg, is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen mavo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 2.20 en 2.21, van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
iv. vakken waarvoor de leerling op grond van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, bij het eindexamen mavo zijn vrijgesteld, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
v. vakken die op grond van artikel 2.23 tweede en derde lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 zijn gekozen in aanvulling op de daar bedoelde voorgeschreven vakken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het daarvoor behaalde cijfer;
vi. andere vakken waarvoor de leerling vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

Bijlage A Toegestane hulpmiddelen centraal examen

Hieronder vind je wat je bij welk vak in de examenzaal bij je mag hebben. (zowel bij alle schoolexamens en centraal examen, inclusief de herkansingen)
Zie Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2027 - Examenblad voor een toelichting op de specificaties van de hulpmiddelen.

MAVO

Vak	Leerweg	Hulpmiddel
Alle vakken	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat
Alle schriftelijke examens	Alle leerwegen	Eendelig Woordenboek Nederlands of woordenboek Nederlands-vreemde taal en vreemde taal-Nederlands
Moderne vreemde talen	Alle leerwegen	Woordenboek thuistaal-doeltaal en doeltaal-thuistaal; Bij Engels: (op verzoek leerling) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
Wiskunde	Alle leerwegen	- Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos - Roosterpapier in cm^2
nask 1, nask 2	Alle leerwegen	Door CvTE goedgekeurd informatiemateriaal

Havo/Vwo

Vak	Hulpmiddel
Alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat*
Alle schriftelijke examens	Eendelig Woordenboek Nederlands of woordenboek Nederlands-vreemde taal en vreemde taal Nederlands
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek
Moderne vreemde talen	- Woordenboek thuistaal-doeltaal en doeltaal-thuistaal; - Bij Engels: (op verzoek leerling) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
Wiskunde A,B,C	- grafische rekenmachine - roosterpapier in cm^2
Biologie, natuurkunde, scheikunde	Goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie
Aardrijkskunde	Een atlas is niet langer toegestaan bij het centraal examen.
Muziek, kunst (algemeen)	Computer

* Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een leerling bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

Bijlage B Keuze eindexamenvakken

Naast de vakken uit het gemeenschappelijke deel en van het profieldeel, kan de leerling kiezen uit de volgende eindexamenvakken in het vrije deel:

De pakketkeuzeformullieren zijn hier te vinden.